

ADVIES Nr. 2.033

Zitting van dinsdag 23 mei 2017

Ecocheques - Taskforce - Bespreking van de lijst - Follow-up van advies nr. 2.029

x   x   x

A D V I E S Nr. 2.033

Onderwerp: Ecocheques - Taskforce - Bespreking van de lijst - Follow-up van advies nr. 2.029

In zijn advies nr. 2.029 van 24 maart 2017 over de ecocheques (Bespreking van de bij de cao nr. 98 gevoegde lijst van ecologische producten en diensten - Wetsvoorstel betreffende de vervanging van ecocheques door een nettovergoeding (Doc. 54-2287/1) – Wetsvoorstel tot wijziging van de wetgeving wat de vervanging van ecocheques door een nettobonus betreft (Doc. 54/842)) verbindt de Raad zich ertoe tegen half mei 2017 de lijst van producten en diensten die met ecocheques aangekocht kunnen worden, drastisch te vereenvoudigen.

Daartoe heeft hij op 23 mei 2017 de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 quinquies gesloten die de bestaande lijst door een nieuwe lijst vervangt.

Samen met die collectieve arbeidsovereenkomst moet dit advies toelichting geven over de door de Raad doorgevoerde drastische vereenvoudiging van de lijst, die geleid heeft tot een transparante en duidelijke lijst die makkelijk toepasbaar is voor zowel de werknemers-consumenten als de handelaars.

De bespreking van die kwestie werd, overeenkomstig bovengenoemd advies nr. 2.029, toevertrouwd aan een taskforce. Op verslag daarvan heeft de Raad op 23 mei 2017 het volgende eenparige advies uitgebracht.

x   x   x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. INLEIDING

In zijn advies nr. 2.029 van 24 maart 2017 stelt de Raad vast dat de Commissie voor de Sociale Zaken van de Kamer van Volksvertegenwoordigers tijdens haar vergadering op 14 februari 2017 heeft besloten om bij e-mail aan de toenmalige voorzitter van de groep van Tien het advies van de "sociale partners" in te winnen over de volgende wetsvoorstellen:

- een wetsvoorstel tot wijziging van de wetgeving wat de vervanging van ecocheques door een nettobonus betreft (Doc. 54/842), ingediend op 28 januari 2015;
- een wetsvoorstel betreffende de vervanging van ecocheques door een nettovergoeding (Doc. 54-2287/1), ingediend op 1 februari 2017, dat ertoe strekt het systeem van de ecocheques te vervangen door een nettovergoeding die rechtstreeks op de bankrekening van de werknemer wordt gestort. De amendementen nrs. 1 tot 4, ingediend op 14 februari 2017, hebben tot doel dat vervangingsmechanisme ook toe te passen op de (elektronische) maaltijdcheques.

In het voornoemde advies nr. 2.029 heeft de Raad kunnen vaststellen dat de bezorgdheden die aan de basis liggen van die bovengenoemde wetsvoorstellen ruimschoots aansluiten bij de zijne.

Hij benadrukt dat hij de kwestie in verband met de verbetering en vereenvoudiging van het systeem van de ecocheques reeds lang vóór deze adviesaanvraag grondig had geanalyseerd. Het parlementair initiatief heeft die werkzaamheden in een stroomversnelling gebracht en ervoor gezorgd dat de ambities en doelstellingen van die oefening tot verbetering, vereenvoudiging en uitbreiding van de lijst nog beduidend werden aangescherpt. De Raad heeft er zich in zijn bovengenoemde advies nr. 2.029 dus toe verbonden tegen half mei 2017 de lijst drastisch te vereenvoudigen zodat ze duidelijk, transparant en makkelijk toepasbaar wordt doordat ze leesbaarder wordt voor zowel de werknemers-consumenten als voor de handelaars.

Bijgevolg is de taskforce, zoals aangekondigd in het voornoemde advies nr. 2.029, gestaag in de Nationale Arbeidsraad samengekomen en is hij overgegaan tot die verbetering, drastische vereenvoudiging en uitbreiding van de lijst van producten en diensten die met ecocheques aangekocht kunnen worden.

De taskforce moest immers een lijst opstellen die aanzienlijk eenvoudiger zal zijn in de toepassing en die op 1 juni 2017 in werking zal treden. Er moest tot een eenvoudiger en ruimer aanbod worden gekomen via een lijst met louter generieke categorieën. De taskforce heeft tijdens zijn werkzaamheden in het bijzonder rekening gehouden met de bezorgdheden die aan die wetsvoorstellen ten grondslag liggen.

Dankzij de nauwe samenwerking tussen alle betrokken partijen en het constructieve klimaat tijdens de werkzaamheden van de taskforce, wordt een nieuwe sterk vereenvoudigde en uitgebreide lijst ingevoerd door de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 quinquies van 23 mei 2017.

Dit eenparige advies moet uitleg geven over de demarche van de Raad om tot die nieuwe lijst te komen en in het bijzonder over de structuur en de inhoud van de lijst, die bij de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 quinquies is gevoegd. Dit advies licht ook de maatregelen toe die moeten worden genomen om te garanderen dat die nieuwe lijst goed begrepen wordt en dus correct wordt toegepast, waaronder een informatiecampagne en de ontwikkeling van digitale oplossingen. Dit advies legt ook de basis voor de toekomstige evaluaties van de lijst.

II. VERBETERING, VEREENVOUDIGING EN UITBREIDING VAN DE LIJST VAN PRODUCTEN EN DIENSTEN DIE MET ECOCHEQUES AANGEKOCHT KUNNEN WORDEN

A. Beschouwingen vooraf

De Raad is van oordeel dat het stelsel van de ecocheques verbeterd en vereenvoudigd moet worden.

Die beoogde verbetering en vereenvoudiging heeft voornamelijk betrekking op de lijst van producten en diensten die met ecocheques aangekocht kunnen worden en bovendien op de procedure om die lijst te evalueren.

B. Verbetering van de procedure voor de aanpassing van de lijst

1. De Raad stelt vast dat artikel 4 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 van 20 februari 2009 betreffende de ecocheques bepaalt dat de ondertekenende organisaties “zich ertoe verbinden jaarlijks na te gaan of (...) de lijst met diensten en producten van ecologische aard moet worden aangevuld. Ze verbinden zich ertoe om de twee jaar te evalueren of die lijst inhoudelijk moet worden bijgewerkt”.

In de commentaar bij die bepaling staat dat de “producten en diensten die zijn opgenomen in de (...) lijst beantwoorden aan de huidige milieu-uitdagingen. Die lijst kan worden aangepast in het licht van eventuele ontwikkelingen. Zo zullen de sociale gesprekspartners ieder jaar nagaan of er ecologische diensten en producten aan de lijst moeten worden toegevoegd. Verder zullen zij om de twee jaar een discussie ten gronde voeren over een eventuele aanpassing van de lijst aan nieuwe ecologische inzichten en beleidsontwikkelingen inzake ecologische innovatie.”

In die commentaar wordt er nog op gewezen dat “die evaluaties kunnen gebeuren op basis van voorstellen van de bevoegde overheden en andere concrete aanpassingsvoorstellen die rechtstreeks aan de Nationale Arbeidsraad worden bezorgd uiterlijk op 30 juni van het jaar waarin de betreffende evaluatie plaatsvindt”.

2. De Raad onderlijnt dat ingevolge de ervaring die hij opdeed gedurende de verschillende evaluatiecycli, hij heeft kunnen vaststellen dat het niet opportuun is om systematisch jaarlijks na te gaan of eventuele nieuwe producten en diensten aan de lijst moeten worden toegevoegd, en om de twee jaar een onderzoek over de inhoud te voeren.

De toevoeging van nieuwe ecologische producten en diensten aan de lijst, alsook de inhoudelijke aanpassingen ervan, hebben immers enkel zin in functie van ecologische beleidsontwikkelingen en nieuwe ecologische inzichten (voor zover die inzichten gebaseerd zijn op geloofwaardige en betrouwbare criteria). De Raad stelt echter vast dat het enige tijd vergt vooraleer die ingeburgerd raken en ze dienen bijgevolg te worden bekrachtigd alvorens te worden ingeschreven op de lijst.

3. Ter wille van de rechtszekerheid en de stabiliteit van de lijst, heeft de Raad dus beslist artikel 4 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 te wijzigen door de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 quinquies. Zo zal er voortaan om de twee jaar, in de even jaren, een evaluatie plaatsvinden. Bovendien zal met de eventueel aangepaste lijst zo rekening kunnen worden gehouden tijdens de tweejaarlijkse sectorale onderhandelingscycli.
4. Parallel daaraan heeft de Raad beslist dat de lijst geëvalueerd kan worden op basis van voorstellen van de bevoegde overheden en andere concrete voorstellen voor aanpassingen die voldoen aan de criteria die hij in punt C.1. hierna definieert. De aanvragen voor toevoegingen aan de lijst worden ingediend en behandeld volgens de huidige methode.

5. Alvorens hij vanaf 2018 met die nieuwe procedure van start gaat, heeft de Raad, zoals hij zich heeft voorgenomen in voornoemd advies nr. 2.029, de lijst verbeterd, drastisch vereenvoudigd en uitgebreid om tot een transparante en duidelijke lijst te komen die makkelijk toepasbaar is. De aldus aangepaste lijst is leesbaarder voor zowel de werknemers-consumenten als de handelaars. De door de Raad gemaakte oefening wordt beschreven in punt C. hierna.

C. Eigenlijke verbetering, vereenvoudiging en uitbreiding van de bij de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 gevoegde lijst van ecologische producten en diensten

1. Doelstellingen, algemene principes en criteria die aan de basis liggen van de bespreking van de lijst

- a. De Raad heeft zich met de grootste aandacht gebogen over de huidige lijst in het licht van de doelstelling die hij zich heeft opgelegd om de lijst te verbeteren, drastisch te vereenvoudigen en uit te breiden. Tijdens dat onderzoek heeft hij ook rekening gehouden met alle voorstellen tot wijziging van de lijst die hem sinds eind juni 2015 tot april 2017 werden voorgelegd door begunstigen van ecocheques, maar ook door handelaars die ecocheques willen kunnen aanvaarden en door fabrikanten. Hij heeft de huidige lijst en die aanvragen voor toevoeging getoetst aan de volgende doelstellingen, algemene principes en criteria:

- de bedoeling van de bij de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 gevoegde lijst is en blijft op begrijpelijke en duidelijke, coherente en exhaustieve wijze de (groepen van) producten en diensten te omschrijven die voor aankoop met ecocheques in aanmerking komen en maximale rechtszekerheid te bieden aan alle betrokkenen (werkgevers, werknemers-consumenten, handelaars), zodat ze eenvoudig kunnen bepalen wat met ecocheques kan worden betaald en wat niet;

In die optiek valt elk product en elke dienst op de lijst onder één en dezelfde categorie of rubriek: indien een product of dienst niet voldoet aan het / de criterium / criteria van de categorie of rubriek waartoe dat product of die dienst behoort, dan kan dat product of die dienst niet via een andere categorie of rubriek met ecocheques worden aangekocht;

- de verbetering, vereenvoudiging en uitbreiding van de lijst moeten gebeuren rekening houdend met enerzijds de nieuwe geloofwaardige en betrouwbare ecologische inzichten en anderzijds de beleidsontwikkelingen, maar ook om het stelsel van de ecocheques bruikbaar te maken;

- de verbetering, vereenvoudiging en uitbreiding van de lijst moet in te schrijven zijn in de aan de gang zijnde dynamiek van een overgang enerzijds naar een circulaire economie en anderzijds naar een opkomst van recyclage en “upcycling”, waarbij materialen en producten worden gerecupereerd om ze te hervvaloriseren. In het kader van de verbetering, vereenvoudiging en uitbreiding van de lijst neemt de Raad dus een criterium van steun aan de werkgelegenheid in België in aanmerking, om dubbele winst te boeken, zowel voor de ecologie als voor de werkgelegenheid, zonder dat daarbij afbreuk wordt gedaan aan het recht van mededinging;
  - de lijst moet een voldoende grote variatie inhouden van producten en diensten, ook voor courante consumptie, met een toegevoegde waarde uit ecologisch oogpunt, volgens een variatie van ecologische doelstellingen;
  - de ecocheques moeten ervoor kunnen zorgen dat de werknemers, voor het bedrag van de ecocheques, producten en diensten met een ecologische toegevoegde waarde kopen of op dergelijke producten en diensten overschakelen, en dat een dergelijk aankoopgedrag blijvend wordt;
  - de Raad houdt in het bijzonder rekening met de internationale, Europese, federale en gewestelijke oriëntaties inzake duurzame en ecologische ontwikkeling alsook inzake het recht van mededinging en vrij verkeer van goederen en diensten;
- b. De Raad heeft bij zijn verbetering, vereenvoudiging en uitbreiding van de lijst dan ook rekening gehouden met de voornoemde doelstellingen, algemene principes en criteria.

Aangezien die lijst voor verandering vatbaar is, heeft hij zijn aandacht ook gevestigd op de veranderingen in de (geloofwaardige en betrouwbare) ecologische inzichten en de beleidsontwikkelingen inzake ecologische innovaties sedert zijn vorige evaluatie.

2. Structuur en inhoud van de nieuwe lijst

Na afloop van die oefening heeft de Raad een nieuwe lijst goedgekeurd, die bij de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 quinquies van 23 mei 2017 is gevoegd. In dit advies wenst de Raad uitleg te geven over de structuur en inhoud van de lijst, alsook over de bijbehorende vereenvoudigingen en aanpassingen.

a. Algemene structuur van de nieuwe lijst

De Raad heeft beslist de zeven categorieën van de vroegere lijst (Energiebesparing, Hernieuwbare energie, Waterbesparing en -beheer, Bevordering duurzame mobiliteit, Afvalbeheer, Bevordering van ecodesign, Bevordering van de aandacht voor de natuur) in drie nieuwe generieke categorieën onder te brengen:

- Ecologische producten en diensten;
- Duurzame mobiliteit en vrije tijd;
- Hergebruik, recycling en afvalpreventie.

Elk van die generieke categorieën bestaat uit een aantal rubrieken, die aan bod komen in punt b hierna, waarbij het geheel in een tabel (die op één pagina staat) is gegoten. Die tabel kan makkelijker worden meegenomen en geraadpleegd, wat een pedagogischere en aangenamere leeswijze bevordert. Telkens als de lijst een product of dienst met een label beoogt, dan wordt dat label rechtstreeks weergegeven in de lijst, zodat het makkelijk herkenbaar is en het product of de dienst toegankelijker wordt (de relevante websites staan vermeld in dit advies).

De Raad is immers van oordeel dat een dergelijke structuur en opmaak de lijst leesbaarder en makkelijker toepasbaar maken met name door de ontwikkeling van digitale oplossingen te vergemakkelijken, en ook moderner oogt.

b. Concrete vereenvoudigingen en aanpassingen die de nieuwe lijst met zich meebrengt

De Raad heeft vastgesteld dat een al te gedetailleerde lijst voor alle betrokken partijen moeilijk toepasbaar is. Hij heeft dus gekozen voor een ruimere lijst met generieke categorieën en met een beperkt aantal rubrieken. Bovendien zal die lijst gepaard gaan met een eenduidige communicatie van de uitgevers waarbij wordt uitgelegd wat al dan niet kan worden aangekocht met ecocheques (cf. onderstaand punt III.).

c. Eigenlijke inhoud van de nieuwe lijst

1) Nieuwe categorie van de “Ecologische producten en diensten”

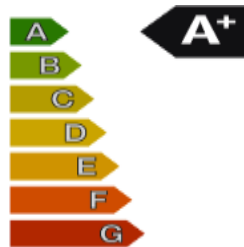
De Raad heeft de volgende elementen willen onderbrengen in de categorie “Ecologische producten en diensten”:

a) Duurzaam omgaan met water en energie

Die rubriek bevat:

- Alle producten en diensten die er specifiek op gericht zijn om water en energie te besparen;
- Alle producten en diensten om woningen te isoleren (thermisch en akoestisch). De Raad heeft akoestische isolatie willen toevoegen aan de lijst, omdat hij het relevant vindt dat de aankoop en plaatsing wordt gestimuleerd van producten die specifiek bedoeld zijn voor de akoestische isolatie van woningen (bekleding van wanden, vloeren en plafonds, scheidingswanden, dakbedekking enz.) en die bescherming moeten bieden tegen een lawaaierige omgeving / geluidsoverlast.
- Alle producten die uitsluitend werken op hernieuwbare energie of die hernieuwbare energie kunnen opwekken.

- b) Energievriendelijke elektro, namelijk alle elektroapparaten met het Europese energielabel vanaf klasse A+. De Raad wijst erop dat die uitbreiding ten opzichte van de vroegere lijst gerechtvaardigd is enerzijds doordat de lijst eenvoudiger en begrijpelijker moet zijn voor alle betrokken partijen en anderzijds doordat de Europese instanties momenteel nagaan hoe de energielabeling volledig herzien kan worden. De Raad is bijgevolg van plan om desgevallend die rubriek te herbekijken tijdens één van de volgende evaluaties, al naargelang de ontwikkelingen die zich ondertussen op Europees niveau voltrokken hebben.

Europese wettelijke basis: Richtlijn 2010/30/EU: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/ALL/?uri=CELEX:32010L0030>

Website met informatie over de energielabeling:
<http://www.energielabel.be/>

- c) Producten en diensten met het Europese ecolabel.

Wettelijke Europese basis: Verordening (EG) nr. 66/2010: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32010R0066>

Website met informatie over het Europese ecolabel:
<http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/>

d) Biologische producten

- ✓ Met oog op de uitbreiding van de lijst heeft de Raad het gamma biologische producten die met ecocheques aangekocht kunnen worden, willen vergroten. Worden dan ook uitsluitend beoogd door de lijst:

- net als in de vorige lijst: alle producten met het EU-logo voor biologisch productie;

Website met informatie over het EU-logo voor biologische productie: https://ec.europa.eu/agriculture/organic/index_nl

- en voortaan: alle producten met het Biogarantie-label en alle producten gekocht in een Biogarantie-winkel.

De Biogarantie®-verkooppunten zijn duidelijk en makkelijk te herkennen aan de Biogarantie®-sticker aan de ingang en moeten voldoen aan precieze vereisten, zoals het lastenboek van Biogarantie®.

<http://www.biogarantie.be/>

- ✓ De Raad stelt immers vast dat biologische producten van producent tot consument gecontroleerd worden door erkende controleorganen.

Het begrip “biologisch” en de afleidingen of verkleinwoorden ervan, zoals “bio” of “eco”, zijn wettelijk beschermd. Dat betekent dat producten enkel “biologische producten” genoemd kunnen worden, als ze gecertificeerd zijn door één van de erkende controleorganen. Die regel geldt niet alleen voor de etikettering van de producten, maar ook voor de andere dragers, zoals reclamefolders en / of commerciële documenten. Bij een eventuele controle van de verkooppunten moet de herkomst van de producten die er te koop worden aangeboden, altijd kunnen worden aangetoond, bijvoorbeeld door facturen voor te leggen.

✓ De toepasbare Europese wetgeving:

- Verordening (EG) nr. 834/2007 (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex%3A32007R0834>);
- Verordening (EG) nr. 889/2008 (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex%3A32008R0889>);
- Verordening (EG) nr. 1235/2008 (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A32008R1235>).

e) Milieuvriendelijke houtproducten en papier met FSC- of PEFC-labels.

<http://www.pefc.be/nl/>

© A.C. FSC-SECR-0045

<http://www.fsc.be/nl-be>

2) Nieuwe categorie “Duurzame mobiliteit en vrije tijd”

Die categorie omvat:

a) Milieuvriendelijke en duurzame mobiliteit

Naast de elektrische scooters, fietsen en toebehoren die op de vorige lijst stonden, wenst de Raad speedpedelecs op te nemen in de lijst, die tot een andere categorie behoren als de “klassieke” elektrische scooters en fietsen.

(https://mobilit.belgium.be/nl/wegverkeer/inschrijving_van_voertuigen/kentekenplaten/elektrische_fietsen)

Tevens om duurzame mobiliteit te stimuleren vindt de Raad dat de uitsluiting van de abonnementen voor het openbaar vervoer voortaan beperkt moet worden tot de abonnementen voor woon-werkverkeer, waarvoor de werknemers al een bijdrage van hun werkgever krijgen. Bijgevolg kunnen schoolabonnementen, die een afzonderlijk product vormen, voortaan met ecocheques betaald worden.

Vervoer via autocar en gedeeld personenvervoer zonder chauffeur staan op de nieuwe lijst, alsook cursussen ecodriving en de toebehoren en abonnementen voor oplaadpunten voor elektrische voertuigen.

b) Duurzaam tuinieren

De Raad heeft in deze rubriek het volgende willen onderbrengen: bomen en planten, alle producten die specifiek gericht zijn op het onderhoud van de tuin (met uitsluiting van gewasbeschermingsmiddelen zonder één van de twee erkende labels die de lijst beoogt) en alle elektrische of niet gemotoriseerde tuingereedschappen.

De bovengenoemde labels vloeien voort uit:

- de Verordening (EG) nr. 834/2007 (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex%3A32007R0834>)
- en de Verordening (EG) nr. 889/2008 (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex%3A32008R0889>).

Die labels zien eruit als volgt:

- c) Het ecotoerisme beoogt alle toeristische infrastructuur gelegen in België met het label “groene sleutel”

<http://www.groenesleutel.be/>

- 3) Nieuwe categorie “Hergebruik, recyclage en afvalpreventie”

De Raad heeft hergebruik, recyclage en afvalpreventie willen bevorderen. Zo kunnen de doelstellingen met betrekking tot circulaire economie en ondersteuning van de werkgelegenheid worden ingelost.

- a) In dat verband wenst de Raad, door middel van een specifieke rubriek, de aankoop van tweedehandsproducten aan te moedigen. Alle producten worden beoogd, met uitsluiting van apparaten met niet elektrische motoren.

Wat de tweedehandselektro betreft, moet een onderscheid worden gemaakt tussen:

- enerzijds de producten met het Europese energielabel vanaf klasse A+ (zoals de nieuwe elektro) (zie punt c.1) b) hierboven);

en

- anderzijds alle kleine elektro die tot nu toe niet onder de Europese energieclassificatie (energielabel) valt. De Raad stelt immers vast dat meer en meer winkels of verenigingen kleine elektro herstellen en / of tweedehands doorverkopen. De aankoop van dat soort producten bevordert het herstelgedrag, de circulaire economie en duurzamere tewerkstelling. Om “kleine elektro” te omschrijven, wordt best uitgegaan van de sensibiliseringscampagne van Recupel “Gebruik je hoofd om kleine elektro te recyclen”, namelijk elk elektronisch toestel van minder dan 25 cm.

b) De Raad wil ook de aankoop van producten die specifiek bestemd zijn voor hergebruik of compostering stimuleren.

c) De Raad wil de aankoop van gerecycleerde producten of producten bestaande uit gerecycleerd of recuperatiemateriaal, composteerbaar of biologisch afbreekbaar materiaal ondersteunen.

d) De Raad vindt ten slotte dat alle herstellingen van producten, met uitsluiting van apparaten met niet-elektrische motoren voortaan met eco-cheques betaald kunnen worden.

D. Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 quinquies

Na afloop van de verbetering en vereenvoudiging van de lijst heeft de Raad dus de bij de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 gevoegde lijst wat herwerkt en wenst hij die in een duidelijkere en modernere lay-out te gieten. Om ervoor te zorgen dat de lijst leesbaar is, heeft hij besloten de bestaande lijst door een nieuwe te vervangen. Bijgevolg heeft hij de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 quinquies gesloten, ook om artikel 4 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 en de commentaar onder die bepaling aan te passen, zoals hierboven uitgelegd in punt II. B.

De collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98 quinquies en de nieuwe bijgevoegde lijst treden in werking op 1 juni 2017. De aangepaste lijst zal evenwel op die datum ook van toepassing zijn op de voorheen reeds uitgegeven ecocheques.

III. MAATREGELEN OM DE NIEUWE LIJST TE OMKADEREN EN BEGELEIDEN

- A. De Raad herinnert eraan dat het stelsel van de ecocheques er kwam op initiatief van de sociale gesprekspartners en dat enkel de sociale gesprekspartners mogen bepalen welke producten en diensten met ecocheques aangekocht kunnen worden. Zij zijn ook alleen gemachtigd om de lijst eventueel te interpreteren en te antwoorden op de interpretatievragen die hen worden voorgelegd.
- B. De Raad benadrukt dat de goedkeuring van de nieuwe lijst een gemeenschappelijke, duidelijke en precieze communicatie van alle uitgevers vergt over de producten en diensten die al dan niet met ecocheques aangekocht kunnen worden. De Raad wijst erop dat de inhoud en draagwijdte van die communicatie strikt dezelfde moet zijn voor alle uitgevers en dat ze zo snel mogelijk zal worden opgesteld in overleg met de sociale gesprekspartners en mits die sociale gesprekspartners ermee instemmen.

Bovendien ondersteunt de Raad de gerichte informatiecampagnes voor de handelaars en de begunstigen van ecocheques, die de uitgevers beloofd hebben te voeren. Die campagnes zullen betrekking hebben op een aantal categorieën of rubrieken van de lijst of zullen afhangen van seizoenen of gebeurtenissen.

- C. De Raad herinnert er bovendien aan dat hij met het oog op de naleving van de nieuwe lijst op het terrein, in zijn advies nr. 2.029 ook vraagt dat de uitgevers overgaan tot een informatiecampagne en tot sensibiliseringsacties die een aantal garanties moeten inlossen.
- D. De Raad stelt tot slot vast dat dankzij de ontwikkeling van digitale oplossingen handiger en vlotter zal kunnen worden bepaald welke producten op de lijst staan.

Zo ook zal er met de definitieve en volledige overgang naar elektronische ecocheques op 1 januari 2018, waarom de Raad in zijn bovengenoemd advies nr. 2.029 heeft gevraagd (en waarbij de laatste papieren ecocheques geldig zijn tot 30 juni 2019) een transparantere en duidelijkere lijst van ecologische producten en diensten komen omdat die elektronische vorm hand in hand kan gaan met de ontwikkeling van de bovengenoemde innovatieve digitale oplossingen.

IV. EVALUATIES VAN DE LIJST

De Raad heeft besloten dat, door middel van de aanpassing van artikel 4 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 98, de lijst om de twee jaar, in de even jaren, geëvalueerd zal worden en dat die evaluatie kan gebeuren op basis van voorstellen van de bevoegde overheden en andere concrete aanpassingsvoorstellen die voldoen aan de criteria die hij in dit advies definieert.

Voor zijn toekomstige evaluaties, die desgevallend binnen een kortere termijn van start zouden kunnen gaan, is de Raad alvast van plan om de lopende ecologische ontwikkelingen te onderzoeken. Zo zou gewezen kunnen worden op een aantal duurzame landbouwproducten, producten die in een korte keten kunnen worden gekocht, vakantiewoningen of bepaalde artisanale producten.

De Raad stelt evenwel vast dat er voor die ecologische ontwikkelingen, en met name de ontwikkelingen die hierboven worden vermeld, nog geen onweerlegbare criteria of een systeem voor betrouwe certificering of labeling bestaan, die voldoen aan de voorwaarden die hij heeft vastgelegd in zijn advies nr. 1.928 van 24 maart 2015 betreffende de evaluatie van de lijst in 2014.

In dat advies stelt de Raad immers vast dat de er vele zogenaamde "ecologische" of "ecologisch verantwoorde" labels zijn, dat hun waarde variabel is en dat de meeste zich nog kunnen ontwikkelen. Bijgevolg wenst hij de grootste voorzichtigheid aan de dag te leggen wat betreft het in aanmerking nemen van de labels in het kader van de lijst. Hij herinnert eraan dat hij bij de uitwerking van de lijst alleen enkele labels in aanmerking heeft genomen die de beste waarborgen bieden inzake geloofwaardigheid en naleving van de internationale normen inzake leefmilieu.

Voor de Raad is het essentieel dat een label wordt gecreëerd en beheerd door een overheidsinstantie of geruime tijd een hoge geloofwaardigheid op internationaal niveau geniet, met name door de transparantie van en de controle op hun gebruik die onafhankelijk van de beheerder van het betrokken label moet zijn, alsook dankzij hun traceerbaarheidsmechanisme. Die labels moeten bovendien onafhankelijk blijven van iedere privéonderneming of groep van privéondernemingen.

De Raad vindt dat een aantal nieuwe ecologische trends aan dezelfde principes getoetst moeten worden en dat er dus relevante, geloofwaardige en betrouwbare ecologische criteria voor moeten worden opgesteld, alvorens ze in aanmerking komen voor de lijst. De Raad verzoekt bijgevolg de bevoegde overheden om zulke criteria op te stellen en daartoe de geschikte wettelijke of regelgevende bepalingen aan te nemen.
